

Puijon Ladun ja Kallan Melojien retki Inarilla 24.-31.7.2010

Kummallista kansaa, tuo Kallan Melojien sakki. Monessakin suhteessa. Tammipakkasilla vetävät huopasta jalkaan, tallustelevat Pilppaan pikkujoulun viettoon ja kun muuta eivät pakkasillan iloksi keksi, päättävät lähteä Inarille melomaan. Hyvähän se on hyvissä ajoin lähteä, varsinkin, jos aikoo sulien vesien aikaan olla perillä. Minä päätin olla.

Niin lähti epämääräinen retkikunta liikkeelle kohti Inaria, 23.1.2010 pitkin Pilpan metsätietä pakkasen narskuessa tallukkaan alla. Tähtisaatossa, kuun kultaisessa kajossa, synkmetsän kuusten kapenevissa varjoissa vapautettiin jo Inarinjärvi jääpeitteestään ja varovasti tuumailtiin, josko siitä järvestä voisi suoraan hörpätä vai parinko metrin syvyyksistä juomavesi nostettaisiin.

Useamman kerran vilahti Inarinjärvi mielessä ja puheissa pitkin kevättalvea, väliin suksilla, väliin luistimilla matkaa taittaen. Kaukana tuntui vielä olevan, mutta sitä kohti mentiin ja kevään korvalla valon lisääntyessä vauhti tuntui kovasti kiihtyvän.

Toukokuuhun mennessä oli kajakki jo moneen kertaan mielessä lastattu, purettu ja lastattu uudelleen. Jääpuikkojen helinä Kallaveden rantamilla sekä valko- ja sinivuokkojen ilmestyminen Kenolan rinteisiin antoi jo varman lupauksen siitä, että huopikkaat ainakin voi retkivarustelistalta unohtaa. Niin kokoonnuimme eräänä keväisenä iltana jännittyneinä melojien laavulle Timon kartan ympärille. Siinäpä tuijottelimme kotvan tuota Suomen kolmanneksi suurinta järveä, jonka pinta-ala on 1084 neliökilometriä, jonka suurin syvyys on 95m ja joka laskee Paatsjokea pitkin Barentsinmeren Varanginvuonoon. Hui!

Matkan varrella seurueeseen oli liittynyt hengenheimolaisia Puijon ladusta ja alkoi näyttää vakaasti siltä, että lopullisen retkikunnan kooksi tulisi neljätoista, kuka sitten milläkin tavalla (lapin)hullua merten kyntäjää.

Juhannus liputti vasta loman alkamista ja sitä jo luuli, että piti oikein jarrua painaa, ettei mieli olisi kiitänyt heinä-elokuun vaihteeseen ja Inarin aalloille. Mutta loma toikin tullessaan lempeitä laineita, vanamon tuoksua, villiä aallokkoa, kuumia kallioita paljaiden varpaiden alle, merenneitojen laguuneja... ei ollut kiirettä, Inarinjärvi kyllä jaksoi meitä odottaa!

Lähtöpäivän aattona se kiire sitten jostain ilmaantui. Oli kajakin puunausta ja vahausta, pussikeittojen ja pastojen hankintaa, avaruushuovan, retkipatjan ja trangian kaasun metsästystä, romppeitten pakkaamista, kajakkien traileriin lastaamista, vaatetuksen kanssa vatulointia... Miten kummassa kaikki jäikin niin viime tippaan?!

Lauantaina 24.7.2010

kolme kolmekymmentä oli startti. Rastaanrinnalla punertava aamuöinen taivas saatteli matkaajat taipaleelle, huikkasi hyvät huomenet, mutta varmaan arvaten vastauksen jätti kysymästä: hyvinkö nukuitte?

Kokka kohti Inaria ja niin oli kauan odotettu seikkailu alkanut! Täpötäyden trailerilastin verkkaiset kolkahdukset muuten hiljaisessa ja autiossa kesäyössä tahdittivat matkaamme Kuopiosta Iisalmen Marjahakaan. Siellä odottelimme Kallameren Kummallisten Kulkijoiden joukon koolle jatkaaksemme letkassa kohti pohjoista Suomeamme.

Rovaniemellä pysähdys antoi retkellemme pienen lisämerkityksen. Jostain kumman syystä Rovaniemen Melojien Vainion Olli bongasi meidät ja kajakkilastimme. Hetkisen haasteltuamme meillä oli tärkeä tehtävä viedä Weltsulle terveisiä sinne jonnekin, missä hän oli melomassa Oululaisen retkikunnan kanssa. Ollin terveiset taskussa matka jatkui poroja väistellen kohti tunturilappia ja Nellimiä, joka oli autollisen osuutemme määränpää.

Erähotelli Nellimissä saimme lämpöisen vastaanoton. Tervetuliaiskahvien jälkeen kävimme katsastamassa Nellimin laivarannan, mistä meidän oli tarkoitus tyrkätä itsemme vesille seuraavana aamuna. Paikallisesta kyläkaupasta vielä kalastusluvat ja jo kohta istuimmekin hartaan hiljaisina pitkän pöydän ympärillä aterioimassa. Siinä taisi jo useamman mieli karata Inarin järven laineille ennen varsinaista vesille laskua.

Sunnuntaiaamuna

ei herätyskelloja tarvittu. Siitä pitivät huolen pihapiirin huskytarhan karvakuonot. Siinä ulvonnassa karisivat unet silmistä ja ennen kuin aikainen aamiaispöytä oli edes katettu, liikehti melovainen kansa jo odottavan näköisenä paikalle. Kiirettä ei ollut, mutta joutua piti! Nyt ei olisi enää malttanut kauaa pidätellä. Trailerissakin taisivat Willyt liikehtiä jo levottomana, oltiinhan lähes niiden kotimerellä. Erähotellin Runsas Aamiainen palkitsi kiihkeän odotuksen ja pian saivat puurot ja pekoniit kyytiä.

Lopulta koitti se hetki, jolloin neljäntoista kajakin laivue solahti lähes peilityyneen Inarinjärveen. Ja syvälle solahtikin! Näkymästä päätellen kaikki olivat varustautuneet retkelle paremmin kuin hyvin. Niinhän me vielä siinä vaiheessa luulimme...

Ja vihdoin koitti myös hetki, jonka olimme jo tammikuussa eläneet ajatuksissamme: ”Inarikuksat” kiinnitettiin ”jatkoroikalla” kajakin kannelle odottamaan sitä ensimmäistä hörppyä Inaria!

Niin pääsimme matkaan. Verkkaisesti meloen Kenttäsaarten ja Postisaaren välistä kohti Oravaniemeä, ihastellen sinertävässä tunturimaisemassa ohi lipuvia saaria,

joissa lepäsi keloja ristiin rastiin. Andreas Alarieston taidenäyttely oli avattu ja Lappi hiipi sisälle. Ihan perille asti! Ja jos en ihan väärin muista, taisipa hetken aikaa pyrkiä silmäkulmasta ulos. Oi ja voi!

Jos oli huikeat maisemat päittemme yllä, sitä ne olivat myös veden alla. Tottahan tiesimme, että kirkasta on vesi Inarilla, mutta siitä huolimatta näkymä järven pohjan kivikoihin mykisti mielen. Tosin aiheutti se väliin ylimääräisiä kiljahduksiakin. Välillä varmoina karille ajosta, kunnes saimme helpotukseksimme todeta kivien olevan huisin paljon syvemmällä, kuin miltä näytti.

Maatauolla Pääsaarella saimme seurata tuulihaukkojen hämmennystä kaikenkirjavan kajakkilaivueen sekä trangiakahviloiden ilmestyessä rantamättäille. ”Färseerilta”, kuten Pääsaari savolaisittain (v)ääntyi, reittimme kulki Kiimaslahdelle, Manner- ja Haapasaaren välisestä kapeikosta Tuurakiven- ja Maatsaaren väliin ja siitä edelleen Sammakkoselän yli ensimmäiseen leiriimme Kärppäsaarelle. Sammakkoselällä piti oikein nielaista tyhjää, kun saimme hetkeksi tuntuman Saamelaisten merestä horisontin kadotessa näkymättömiin.

Ensimmäiseen yöhön Inarilla meidät saatteli hiljainen sateenropina suopursun tuoksulla ja nostatti pienen huolen pilven mielen siniselle ja autereiselle taivaalle: entä, jos... Ei, niin päätin. Ei Inarillakaan voi koko viikkoa sataa! Ja vaikka sataisikin, meillä oli yksi huoli vähempänä. Matin telttä ei ainakaan kastuisi. Ei siellä autotallissa Kuopiossa.

Sadekuuroja toki saimme vielä senkin jälkeen, mutta niin vain olivat pilvet kaikonneet aamuun mennessä ja saimme purkaa leirin kuivana. Ilmojen haltijaa kiitellen myös leirin pystytyksen onnistuimme aina suorittamaan ennen kuin pisarat tavoittivat enimmäkseen tyynen järven pinnan.

Puhelinlangat olivat edellisenä iltana laulaneet, että Weltsu joukkoineen oli pystyttänyt leirinsä viereisen Varttasaaren Tuljonlahdelle. Joten kauan eivät terveiset Timon taskussa ennättäneet vanheta.

Maanantaina

läksimme niitä joukolla toimittamaan perille. Tuon tärkeän ja vastuullisen tehtävän toimituksen jälkeen pääsimmekin sitten täysillä ahmimaan Lappia sisäämme upeissa saarisokkelomaisemissa suuntana Kuorpasaari ja leiri numero kaksi.

Ensimmäiset kuukkelit tapasimme Koutukin saaren kupeilla, jonka sivuutimme Sammakkoselän puolelta. Lihasaarta kiertäessämme katse alkoi jo harhaila kaukana hämmöttävälle Kasariselän vastarannalle, jonne Timo aikoi meidät seuraavana päivänä viedä.

Kuorpasaaren laaksoon ja laakson rinteille syntyvä mustalaisleirimme piirtyi mieleeni kaikkein vaikuttavimmin. Olin löytänyt teltalleni ja riippumatolleni paikan korkealta ”vuoren” rinteeltä, josta alas aukeava näkymä riemastutti suuresti: värikäs pikku kylä pyykkinaruineen alhaalla laaksossa, nuotiosavukiehkura leijumassa yli leirin, jossa yksi jos toinen hääräili niitä näitä kallioiden kuljettaessa äänet kaikuna pitkin vuoren rinnettä. Sinne olisin sillä hetkellä tahtonut jäädä. Minä OLIN Lapissa. Ja Lappi OLI minussa.

Jo siinä olisi ollut yllin kyllin, mutta saari päätti tarjota enemmän. Olin onnistunut näkemään kaakkurin vain kaksi kertaa elämässäni ja nyt ilmoja halkoi tuon haaveitteni linnun käkättävä ääni ja onnistuin seuraamaan sen lentoa saaren huipulta. Ja se palasi. Uudestaan ja uudestaan. Alhaalla laaksossa kuulin, että saaren sisällä olisi lampi. Eko oppaanamme löysimme pian lammelle kokemaan sen, mitä olin mielessäni toivonut: kaakkuri, tuo pienten tunturi- ja suolampien pesimälintu, meillä etelässä harvinaisempi erämaalampien asukki kotilammellaan!

Matkalla lammelle meitä kohtasi kaakkuriakin harvinaisempi näky. Pikkuhiljaa alkoi valjeta Kallan Melojien nopeasti kasvavat jäsenmäärät. Liekö ollut vielä hautomassa, vaiko poikueen viimeisimpiä muiden pyrähdettyä jo lentoon pesästään. Mene ja tiedä, mutta meillä Kuopiossa tavallisempi, Inarilla melko harvinainen Kallan Meloja istui korkealla hatarassa pesässään ja kurkisteli meitä – tuttavallisesti? Kyllä, niin voisi näin jälkeinpäin asiaa miettineenä todeta. Niin lisääntyvät siis Kallan Melojat!

Lempeä ilta-aurinko houkutteli kalastajan esiin useammastakin retkeläisestä. Siimat ja melat välähtelivät ilta-auringossa, tammukat ja harjukset mielissä. Päästiinpä vähän vihille verkkokalastuksen saloistakin. Pauli, mitä ilmeisimmin klonkkulaiseen aatteeseen kuulvana, luotti enemmän nopeuteen ja kohta jo olikin Pikku Pietarin kalansaalis kaikkien muiden töllisteltävänä. Vaan illan mittaan päästiin sitten maistamaan, vertailemaan Ahdin antimia ja tyytyväisin mielin nyökyttelemään: Että voi olla hyvää!

Tiistaiamu

ryöpsäytti sadekuuron parahiksi parhaaseen aamukahvinkeittoaikaan. Aloimme uskoa tapaamiemme kalastajien sanaan, että Inarilla sää vaihtuu hetkessä. Ekon Tarppikahvilassa alkoi tunnelma tiivistyä, kun yksi jos toinenkin haki suojaa, missä aamupuuroa hämmentää. Kävi vaan niin, että kahvilanpitäjä joutui itse sateeseen, kun kiirehti kiristelemään tarpin piiiiiitkiä (n. 40m.) naruja maksamattomien asiakkaiden tyytyväisyyden takaamiseksi.. Se oli varsinainen Ekoteko se!

Ja Inarin sää vaihtui hetkessä. Samaa saarten sokkeloa palasimme hyvän matkaa takaisinpäin auringon hivellessä mieliämme, Vartasaaren vieritse Niinisalmeen

löytääksemme itsemme maatauolta kolmelta eri saarelta ja yhdeltä luodolta. Ja siinä muka vitsailimme, että alkaa olla eripuraa leirissä havaittavissa...

Sulassa sovussa kuitenkin lähdimme ylittämään Kasariselkää kohti Kahkusaaria auringon meitä helliessä ja peilitynen järven kajakkejamme hyväillessä. Keskellä siellä jossain, aavalla ulapalla oli pakko pysähtyä ihmettelemään taas kerran. Olipa helppo hengittää!

Säilykepurkkien tehdessä jäynää ja sekoittaessa kansikompassit saavuimme pienen, mutta upean ylimääräisen maisemakierroksen kautta Kahkusaaren leiriin numero kolme. Juuri parahiksi ehtiäksemme pystyttää leirin ennen ukkoskuuroa. Leiriohjelmassa näytti lukevan: Lettukesit kodassa, joten sateen ropina ja ukkosen kumina tuntureiden yllä saivat täydet vapaudet ulkona. Sisällä kodassa oli kotoista ja lämmintä.

Ja siellä ulkona, Kahkusaaren laiturissa pullisteli kalastusvene miljoonan vavan törröttäessä telineissään. Mutta tämä tarinahan ei kerro, ottiko, ottiko ketään päähän ja sieluun ne vonkaleet, jotka lepäsivät suolalaareissaan jahdin uumenissa...

Keskiviikkoaamuna

herätys tuli tilaamatta jo ennen kukon laulua. Sää enteili sadetta ja yritin hiipiä leiriä herättämättä kotaan tulia tekemään. Yllättäen, edelleen tilaamatta löysin kodasta Riippumattomajoitteessa Kuorsaavaa Savustettua Samulia. Oivallinen tapa kuivata tarppivedellä raikastettua makuupussia! Pikkuhiljaa alkoi kota täytyä unenpöpperöisestä telttakansasta ja tutuksi käyneet trangioitten kilahdukset ilmoittivat aamutoimien alkaneen.

Lempeän tihkusateen saattelemana lähdimme painamaan pitkin Viimasaarennuoraa kohti uusia seikkailuja. Hopeakivisaarilla saimme ihastella Timon Kajakilla hillaan-marjapaikan punaisena hohtavaa satoa, joka ei vielä ollut ennättänyt kypsyä maisteltavaksi asti.

Päiväkahvit keittelimme hyvässä seurassa Jolnivuonon upealla hiekkarannalla, jonne valitettavasti kotona Kuopiossa vallitsevat ennätyshelteet eivät yltäneet kuin pienten tekstiviestien muodossa.

Pujahdus Kotkalahdelle ja matka jatkui tuulen laulattaessa laineita kohti Hietasaarta ja leiriä numero neljä. Voikohan saari enää täydellisemmäksi tulla?! Puistomaista Hietasaarta ihastellessa oli helppo todeta, että siinä oli saartentekijällä osunut kaikki kohdilleen! Tarjolla oli vain hyviä telttapaikkoja mitä upeimmilla maisemilla. Alhaalla rannassa saarta kiersi hieno hiekka, mistä oli helppo pulahtaa Rrrraikkaaseen Inarinjärveen. Hrrrr!

Leiriohjelmassa näytti olevan saaren kierrokset ja siinäpä sitä olikin ihmettelemistä saksalaiselle kanoottiseurueelle, joka oli asettunut Hietasaaren poukamaan nautiskelemaan erämaan lumosta ja hiljaisuudesta. Hatulla haperolastia kuljettelevia herrasmiehiä, sateenvarjon kanssa kehää kiertävä kummajainen, haamun lailla hiljaa hiipivä saksalaisten säikyttelijä ja koko joukko muuten vain ristiin rastiin vaeltelevia huuhaulijoita. Lapin luonto luo outoa taikaa!

Iltatuulen yltäessä ja villapaitaa lämmikkeeksi kiskoessa piippasi kännykkä plus kolmeakymmentäkahta Kuopiossa. Pääsisimmeköhän Kuopion lukemiin edes laskemalla retkipäivien lämpötilat yhteen...

Torstain

aikaisen aamukahvihetken vietin kuukkelin seurassa. Kovin lähelle se ei tohtinut, uteliaisuuttaan kuitenkin ympärillä hypähteli. Siinä silmät vielä unen sikkarassa vaihdoimme leivän- ja onnenmurusia keskenämme.

Muun leirin kilistellessä trangioitaan yllätin kalastajamme viemällä heille kolme valmiiksi siivottua tammukkaa. Samaisen saaren isäntä poikkesi aamuisella kalareissullaan tervehtimään leiriämme ja vieraanvaraisuuttaan päätti antaa verkosta saamansa ”luikhut” hyvään tarkoitukseen. Voi miten paljon iloa voivat luikhutkin saada aikaan!

Tarppien winha vihellys tuulessa enteili tuulenpäivää myös järvellä. Sitä läksimme kohtaamaan herkuteltuamme ensin haperohatullisella hilloja ja mustikoita. Ei pöllömpi aloitus päivälle! Edessämme siinsi Ukko, joka paljastui vuonna 2007 tehdyissä argeologisissa tutkimuksissa muinaiseksi uhripaikaksi. Seidan juurelta löytyneistä luista tehtyjen radiohiiliajoitusten perusteella uhraustoiminta ajoittuu 1000-luvun puolesta välistä 1400-luvun ensimmäisille vuosikymmenille.

Vielä vilkaisu Ukkoon takaoikealle ja matkamme jatkui Hietasaaren pitkän ja kapean harjuniemekkeen editse kohti Pikkusalmentsaaren, Viitasaaren ja Pääsaarten saariryöstä aallokon iloisessa keinunnassa. Jo kohta edessämme levisi valtava Leviä Petäjäsaari. Niemi niemeltä lähestyimme toiseksi viimeisintä leiriämme, joka sijaitsi Hoikka Petäjäsaarella.

Tuskin olimme aloillemme ennättäneet asettua, kun retkueemme Sinitakit tulivat ilmoittamaan, että jos punaisella saa tammukkaa valmiiksi siivottuna, sinisellä saa harjusta valmiiksi suolattuna! Liekö sana hurjasta retkikunnastamme kiirinyt kalastajien korville, mutta heti tyrkättyään harjukset pois käsistään kaikkosivat kalastajat ja koko maailma oli meidän!

Kuopion korkeudella hikoilivat rakkaamme plus kolmenkymmenen neljän asteen helteessä. Me lisäsimme leirialueen upoudessa takkatuvassa pökkyä pesään ja nautiskelimme ”saunan” lämmöstä haaveillen Inarille perjantaiksi luvatussa helteestä.

Hellettä sää ei vielä enteilyt, mutta meille riitti poutasääkin, joka houkutteli illanistujaisiin nuotiolla paistettujen harjusten ja tammukoiden sekä lettukestien merkeissä.

Helle tuli sitten yöllä. Ei meille, jotka kuorsasimme teltoissamme tyytyväisinä vaan autiotuvan laveteille, lähes täyden kuun kurkkiessa ilkkurisesti ikkunasta. Sinne, missä tasaista vuorotahtia käännettiin kylkeä, muristiin, hikoiltiin ja heitettiin sankolla vettä kiukaalle. Kertoo tarina.

Perjantain

reitti kulki pitkin Hoikka Petäjäsaaren kuvetta, Mahlatin ja Jäkäläsaarten kautta kohti Korkia-Mauraa, missä meillä olisi tilaisuus viilennellä itseämme Inarin ”helteessä” kallion syvyyksissä sijaitsevassa jääluolassa. Vanhan tarinan mukaan tuo jääluola, jossa jää ei sula kesälläkään, on esihistoriallinen pakastin, jossa on säilötty kalaa, riistaa ja muista luonnon antimia. Kuuluupa luola olleen aikoinaan myös jonkun rosvojoukon lymypaikkanakin.

Ja niin vain Inari yllätti ja helle löysi luoksemme, hassua kyllä juuri jääluolalla, josta jatkoimme Jääsaarille kahvinkeittoon ja narupaidan vaihtoon. Sitä kannatti odottaa! Tietämättä vielä mitään itäisessä naapurissamme riehuvista metsäpaloista kummastelimme aavemaista aurinkoa, joka kyllä lämmitti, mutta silti näytti piiloutuvan hämäräperäisen usvan suojiin.

Jääsaarelta reitti vei Sarminiemen pohjoiskärjessä sijaitsevan Punaisen tuvan kautta Kaikunuoralle, missä töllistelimme hetken aikaa Täyssinän rauhan, 18.5.1595 piirretyllä rajalinjalla töröttävää rajapyykkiä. Siinä muutaman melanvedon päässä kutsui jo odottavasti Tyllylahti ja leiri numero kuusi.

Viimeisen leirimme pystytimme kilpajuoksua enteilevän sadekuuron kanssa. Uskomaton tuuri jälleen kerran: me olimme nopeampia! Keittokatoksessa, sadekuuroilta suojassa hämmentelimme viimeiset pöperömme lisäillen soppaan kaikkea, mitä pussukoista ja nyssyköistä vielä löytyi.

Viimeisen illan haikeutta henki nuotiosavu kohoten kohti korkeuksia tyynessä illassa. Tallennettiin Lappia mieliin, kuka tulia tuijotellen, kuka siimaa uitellen, kuka saarta koluten, kuka auringonlaskua meloen.

Myöhäisillan lähetys Meijän Keittöstä ei kerännyt kovin suuria katsojalukuja, mutta keittokirjan ja makoisten naurujen verran aineksia kuitenkin hiillostetut porkkanat ja valkosipulitäytteiset perunat antoivat.

Leiri hiljeni ja oli vain Lapin valoisa yö. Kotona ehtisin nukkua, ajattelin ja unohduin rantakivelle lapinpöllöä odottamaan. Ei pöllöä, mutta oli Kuikkajängän kierteiset kelot, sulassa sovussa, sinne tänne sojottamassa. Oli sinertävät tunturit ympärillä ja peilityyni Inarinjärvi. Huomenna lähtisin Inarilta, mutta tiesin, että Inari ei lähtisi minusta!

Lauantaille

oli luvassa kovaa tuulta, 8-10m/s. Sitä olin salaa mielessäni odottanut, eikä Inarinjärvi tuottanut minulle pettymystä. Alkumatkasta Kaikunuoralla aallot tanssittivat meitä vielä verkkaisesti, mutta palatessamme Kaikunuoralle takaisin Taplasaaren kierroksen jälkeen saimme kunnan kyytiä. Riemusta kiljähdellen hoputin ratsuni käyntiin. ”Sun tarttee ostaa saari eikä venes, jos peliättää kaatuminen”. Hyvä, etten ostanut saarta!

Kaikunuora vaihtui Lusmanuoraksi, Kenolansuora Kenolannuoraksi ja niin aallot heittivät meidät lopulta Nellimin rantaan. Jee! Me teimme sen!!!

Elli